

Open brief

Aan: Gemeenteraad Leusden

Achterveld, 15 november 2021

Geachte dames en heren,

De leefbaarheid van uw, onze en ieders omgeving wordt meer bepaald door lokale politici dan door de centrale overheid. Er zijn veel bestuursorganen in ons land die beleid uitvoeren dat van belang is voor de inrichting van stad en land. Ons wooncomfort wordt bepaald door de leefbaarheid van onze directe omgeving en zeker niet hoe deze leefomgeving er 50 kilometer verderop uitziet. Andersom geldt dit natuurlijk voor de mensen die 50 kilometer verderop wonen. Ieder zijn verantwoordelijkheid. U als leden van de gemeenteraad heeft in tegenstelling tot andere bestuurders direct invloed en daarmee de directe verantwoording hoe Leusden er nu en in de toekomst uitziet. Voor nu en ook voor onze kinderen bepaalt u of dat leven in een groen Leusden wordt of dat we zullen moeten leven tussen meer dan 1,2 miljoen zonnepanelen met aan de horizon tientallen meters of zelfs honderden meters hoge windturbines.

Uw ambitie voor een energieneutraal Leusden, vastgelegd in het coalitie-akkoord in 2018¹, is ongetwijfeld gebaseerd op goede intenties. De informatie die u daarvoor ter beschikking had om tot deze ambitie te komen, is echter zeker niet compleet geweest. En die ambitie is ook niet, zoals u zelf in het coalitie-akkoord heeft aangegeven, als plan van uitvoering vastgesteld.

Incompleet was de informatie omdat u op het moment van het bepalen van uw ambitie onmogelijk compleet geïnformeerd kon worden over hoe de situatie nu is, aan de vooravond van het vaststellen van het Uitnodigingskader zon en wind.

In datzelfde coalitie-akkoord legde u ook vast 'We onderzoeken de mogelijkheden van grootschalige energieopwekking en starten die zo mogelijk op.' en daarmee hield u open de mogelijkheden om grootschalige energieopwekking wel maar ook juist niet in Leusden te realiseren.

Wij citeren verder uit uw coalitie-akkoord: 'We stellen samen met onze inwoners, (agrarische) bedrijven en organisaties een Energieakkoord op over doelen, inzet en prestaties en stimuleren een gezamenlijke aanpak.' Wij stellen op basis daarvan vast dat de inwoners, boeren en bedrijven van Leusden in het overleg over een energie-akkoord de belangrijkste gesprekspartners zijn.

Uw verantwoordelijkheid voor de toekomst kunt u met een gerust hart nemen als u zich realiseert dat de uitgesproken ambitie, op basis van wat inwoners, bedrijven en organisaties uit Leusden recent hebben aangegeven, een enorme stap te ver is gebleken. Met het voortschrijdende inzicht dat u nu heeft, bij het vaststellen van het uitnodigingskader, heeft u de gelegenheid de ambitie bij te stellen en vervolgens de lat niet onnodig hoog te leggen.

¹ <https://www.leusden.nl/coalitieakkoord>

Indien u als gemeenteraad samen met het college en de uitvoerende ambtenaren de plannen voor opwek van energie in het buitengebied doorzet, wordt heel Leusden, inclusief bebouwde kom alsmede de delen in het buitengebied waar omheen gewerkt wordt, zoals landgoederen en natuurgebieden, onderdeel van één groot industriegebied voor grootschalige energie-opwekking. Bedenkt u dat als onze leefomgeving eenmaal vol staat met zonnepanelen en windmolens er geen weg terug is. U creëert een probleem dat niet meer is op te lossen. De motivatie om opwek van duurzame energie werkelijk te realiseren verdwijnt indien de leefomgeving, waar we op dit moment in moeten leven, vergiftigd is door het toepassen van zonnepanelen en windturbines. U bent dan ons eigen nest aan het bevuilen.

De gezondheid van inwoners in de hele omgeving wordt op het spel gezet. De gezondheidsrisico's voor zonnepanelenterreinen en kleine erfmolens zijn niet onderzocht. Kaders voor de erfmolens zijn nergens vastgelegd. Bij het grootschalig toepassen van welke techniek dan ook, is altijd gebleken dat er een negatief effect is op de bewoners van het gebied waarin deze techniek wordt toegepast. Voor er zonnepanelenterreinen worden bekeken als mogelijkheid voor energie-opwekking moet er minstens goed onderzoek worden verricht naar die effecten.

André Kuipers pleitte onlangs in WNL Op Zondag voor elektrische vliegtuigen en elektrische containerschepen. Hij deed dat niet voor toepassing op intercontinentale vluchten of op zee maar juist binnen de landsgrenzen. Voor onze eigen omgeving. Dergelijke, door Kuipers voorgestelde, techniek beperkt overlast voor omwonenden. Dat zorgt voor een leefbare omgeving. Het is dan volkomen onlogisch om de belangrijke landelijke agrarische gronden en natuur van Leusden om te bouwen tot industriegebieden voor grootschalige energieopwekking met alle overlast die dat met zich meebrengt.

De uitputting van grondstoffen uit onze Aarde voor de productie van zonnepanelen en windturbines is reëel. Niet door die slechts 1,2 miljoen panelen die nu in Leusden moeten komen. Wel als Leusden meedoet aan de honderden miljoenen zonnepanelen die in Nederland gerealiseerd moeten worden, omdat 'Er alleen met deze techniek direct duurzaam kan worden opgewekt.'

Wellicht heeft u bij het vaststellen van de ambities een aantal gevolgen van een energieneutraal Leusden over het hoofd gezien. Of mogelijk zijn die gevolgen bij het vormen van plannen die toen nog ver weg leken helemaal niet aan u voorgelegd door ambtenaren en medewerkers die hun eigen motivatie hebben om te werken aan de energietransitie. Maar inmiddels zijn heel veel voordelen van een duurzamere grootschalige energieopwekking ongetwijfeld verder aan u uitgelegd. Stakeholders zoals de exploitanten, investeerders en belanghebbende grondbezitters doen er alles aan, zelf of door het inzetten van projectbureaus, met een duidelijke lobby van grote industriële partners achter zich, de aanleg en bouw van windturbine- en zonnepanelenterreinen zo snel mogelijk te realiseren. In het huidige voorstel 'uitnodigingskader zonne- en windenergie' is de zogenaamde harde eis voor lokale participatie meer een uitnodiging voor externe partijen dan uitsluiting. Als inwoners en initiatiefnemers samen kiezen wat het beste past kan een externe partner gewoon meedoen en zo de revenuen daarvan buiten de regio en zelfs in het buitenland terecht laten komen.

Ook al stelt u dat de financiële opbrengsten lokaal - binnen de gemeente - moeten terugkomen, de constructies om bijvoorbeeld lokale initiatieven te interveniëren door deze na enige tijd alsnog op te laten kopen door beleggers zijn niet afgedicht.

Hopelijk heeft u zich alsnog de afgelopen tijd verdiept in heel veel nadelen die de plannen voor grootschalige energieopwekking in het buitengebied van Leusden hebben.

Geluidsproductie, lichtreflectie, beïnvloeding van wind, warmte, neerslag en lichtopname door bodem en vegetatie met daaruit voortkomende overlast voor bewoners en voor flora en fauna zijn de laatste tijd meer en meer onder de aandacht gebracht.

Realisatie van windturbine- en zonnepanelenterreinen zullen de financiële waarde van ons hele gebied enorm doen dalen. De waardevermindering van woningen en ander onroerend goed zal groot zijn waardoor financiële verliezen voor de eigenaren door de gemeente moeten worden gecompenseerd. Wij zien hiervan niets terug in de plannen. En dat in een gemeente die er financieel al zo slecht voorstaat.

Indien u zich hierover beter wilt oriënteren nodigen wij u uit om zelf onderzoek te doen naar die gevolgen. Wij wijzen u op de onderzoeken die er gelukkig inmiddels zijn om zo de energietransitie in het juiste brede spectrum te kunnen beoordelen.

Daarbij denken wij bijvoorbeeld niet alleen aan de gevolgen van een capaciteitsprobleem in de infrastructuur van het elektriciteitsnet - en de enorme impact die een eventuele uitbreiding van dat elektriciteitsnet ook weer heeft op de samenleving en flora en fauna - maar ook aan de directe invloed op de leefomgeving en zeker ook de gevolgen op lange termijn.

Er is grote onduidelijkheid over veiligheidsrisico's met hoge turbines en grote oppervlakten met panelen bij natuurrampen, brand en andere onvoorziene omstandigheden. Voor de hulpverlening en bestrijding van de gevolgen bij calamiteiten zullen enorme investeringen nodig zijn bij de hulpdiensten om deze paraat te hebben met de juiste uitrustingen en bestrijdingsmethodes. Hierover is helemaal niet nagedacht bij het vaststellen van de ambitie voor een energieneutraal Leusden.

De milieurampen die zich kunnen voordoen als het buitengebied voor grootschalige duurzame energieopwekking wordt ingezet zijn niet te overzien. Een brand op een zonnepanelenterrein van een paar hectare levert al een grootschalige vervuiling van tientallen hectares op.

Wij pleiten allereerst voor een structureel beleid waar energiebesparing, milieubewust consumeren en duurzaam leven voorop staan. Daarin past een energietransitie die niet gericht is op korte termijn maar die een oplossing is voor een lange periode. Wat doen we met de opwek van energie na 2050? Of is dat niet interessant? En wat doen we na die tijd met alles wat we nu initiëren?

Wij zouden graag in de ambities van gemeente Leusden terug zien dat er beleid gevormd wordt en gehandeld wordt met in gedachten dat de samenleving maar ook het individu daaraan structureel meewerkt. Laat de insteek zijn dat ieder voorziet in een eigen energiebehoefte om te wonen. Dat is met de huidige technieken om woningen duurzaam te maken realistisch. Salderen van elektriciteit moet daarom altijd mogelijk blijven, juist ook om de energiebehoefte te verdelen. Precies dat is een manier waarop Leusdenaren voor elkaar en zelfs voor anderen energie kunnen opwekken.

Duurzame opwekking van energie past daarin zolang dit past in onze omgeving. Kies daarom voor zonnepanelen op daken, muren, boven parkeerplaatsen en andere locaties waar zonlicht niet per se een noodzaak is.

Eenzijdige techniek toepassen om grootschalige energie-opwek in het buitengebied te realiseren zal altijd een onevenredige druk geven op dat zelfde buitengebied. Natuur en bewoners zullen ervoor plaats moeten maken. Dat moet u als raad niet willen.

Ons buitengebied van Leusden helpt nu mee aan de opname van CO2. Met de plannen die er nu liggen zal deze opname drastisch afnemen. Daar waar zonnepanelen staan, is

landbouw tot stilstand gekomen en gaat landbouw definitief ophouden. CO₂ wordt opgenomen door planten en bomen via fotosynthese. Boeren en beheerders van natuurgebieden zorgen voor een gezonde bodem waar emissie en mineralen in worden opgenomen. Juist door het plaatsen van zonnepanelen komen deze processen tot stilstand en worden geminimaliseerd als de zonnepanelen er eenmaal staan.

Zonnepanelenprojecten op landbouwgrond, braakliggende gronden en in natuur laten na afschrijving van de investering een bodem achter die volkomen verarmd is.

Een gezonde bodem houdt bovendien veel meer neerslag vast dan de bodem onder zonnepanelen.

Met de afname van de agrarische grond zal het wereldwijde voedseltekort alleen maar toenemen. Immers kan er op minder grond, minder worden geproduceerd. Voedsel wordt opgeofferd voor energie.

De druk op het buitengebied is nu al groot door landbouw, bewoning, de wens voor natuur en bijvoorbeeld toerisme. Door dit gebied ook nog eens te willen inzetten als industriegebied voor energie-opwekking zal het toch al kwetsbare buitengebied definitief verdwijnen. De verstedelijking van het buitengebied wordt hiermee ingezet.

De energietransitie mag onze leefomgeving niet zwakker maken. Door verkeerde keuzes in het verleden met het verbranden van fossiele brandstoffen is onze Aarde de uitputtingslag aan het verliezen. Laten we daar nu niet een schep bovenop doen door de belangrijkste energiebron van onze Aarde, de zon, van onze omgeving af te gaan schermen.

Met het voorgestelde Uitnodigingskader en de daaruit volgende plannen wordt de verantwoording voor de realisatie, de exploitatie en ook de afvalhoop die na de exploitatie ontstaat, afgeschoven op de eigenaar, dan wel de initiatiefnemers. Wij vinden dat onverantwoordelijk van u. U stimuleert anderen om duurzaam energie op te wekken, plaveit daarvoor de wegen, helpt bij de realisatie maar laat vervolgens het afvoeren van het afval de verantwoordelijkheid worden van anderen.

Wieken van turbines moeten in veel gevallen al ver voor de exploitatietermijn worden vervangen. Deze zijn niet te recyclen, deze wieken worden op dit moment begraven. Dat is geen duurzame opwek van energie, dat is milieuvervuiling.

Een oplossing voor de enorme berg zonnepanelen die zal ontstaan is er niet. Zonnepanelen bestaan uit glas en zware metalen. De recyclingindustrie noemt dit op dit moment het nieuwe asbest.

Het concept Uitnodigingskader zon en wind zoals dit nu is voorgesteld door het college van Leusden en dat door de raad zou moeten worden vastgesteld is nauwelijks anders dan het plan dat er al was. Het college legt weliswaar een Uitnodigingskader zon en wind op tafel met een aangepaste zonneladder waar wordt gesproken over kleinschalige uitrol van zonnepanelenterreinen op een termijn van twee jaar maar blijft in alles de vastgestelde ambitie voor 2040 als doelstelling gebruiken. Daarmee zijn alle geluiden die bewoners, burgers en belanghebbenden tijdens afgelopen informatiesessies hebben aangedragen, letterlijk verworden tot wat de plannenmakers van de Leusdense duurzame energie-opwekking het wilde laten worden: een bijlage in een boekje, de 'Bijlage inwonersparticipatie'.

Wij hopen dat u als raad van onze mooie gemeente, wel wat doet met deze geluiden uit de samenleving. Hoezeer de firma LOS stadomland B.V. ook haar best heeft gedaan om deze geluiden als een positieve bijdrage, aan het proces voor totstandkoming tot het concept Uitnodigingskader zon en wind, te laten lijken, deze geluiden uit de samenleving bevatten

duidelijk de teneur dat de meerderheid van de burgers in Leusden geen heil ziet in dit Uitnodigingskader. Er is geen draagvlak voor.

Wij stellen voor: stel de vaststelling van het Uitnodigingskader uit tot na de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. Een uitnodigingskader dat is gebaseerd op beslissingen die zijn genomen in het verleden op een moment waarop de gevolgen in de toekomst niet duidelijk waren, is een onvoldoende ongefundeerd uitnodigingskader. Het levert bovendien geen bijdrage aan een duurzame oplossing maar gaat voort in dezelfde korte termijn-oplossing die het verbranden van fossiele brandstoffen is.

De zogenaamde 'pas op de plaats' die het college meent te doen door over 2 jaar 20 hectare zonnepanelen te willen realiseren volgens de aangepaste zonneladder is geen serieuze reactie op alle inbreng die Behoud Natuur Achterveld en ook de vele andere inwoners hebben gedaan. Met deze manier van werken blijft de realisatie van een buitengebied dat in 2050 overheerst wordt door zonnepanelen en windturbines overeind.

Wij doen een klemmend beroep op alle raadsleden van Leusden: stop de plannen zoals deze nu worden voorgelegd. Kies voor een echt duurzame visie en maak die tot het beleid waarmee Leusden niet langer bijdraagt aan de afbraak onze leefomgeving. Wij vertrouwen op uw gezond verstand.

Hoogachtend,

bestuur
Stichting Behoud Natuur Achterveld i.o.